

Janne Grönings väg tillbaka

TEXT OCH BILD: HÅKAN EKLUND

Imånga intervjuer har skärgårdsfotografen Janne Gröning öppet berättat om förändringarna i sitt liv, och fått förklara varför han bytte storstadsmiljöer och ett hektiskt affärsliv ute i modevärlden till att bli en naturfotograferande skärgårdsbo på heltid, i stillheten bakom sista landsvägsfärjan på Iniö.

I sig är det en sedelärande historia om vår skörhet, om vår dödlighet. Men också om vår förmåga till helomvändning, och om att bli hel igen.

Jannes historia är berättelsen om det som händer eller kan hända när takten blir för hög, när 7/24 inte räcker till för allt det som borde göras, när reviret vuxit sig för stort och varvtalen är för höga, när sömnskulden och matkulturen skapat otakt i systemet och när ett hektiskt och konjunkturkänsligt och konkurrenskrävande jobb helt tagit över tiden, kroppen och själen.

DÅ ÄR RISKEN stor att man tappar kontrollen över styrfarten och kör rakt in bland grynnorna i utbrändhetens grumliga och förrädiska vatten; dvs framåt med fulla varv och med flaggan i topp utan att i tid slå full back.

Janne Gröning har gjort det och vet hur det känns. Det var inte det att han inte gillade det han sysslade med utan snarare att han brann för det han gjorde, och inte i tid insåg att han helt uppslukats av sitt jobb.

Efter tjugo år som företagare i modebranschen byttes framgång och företagsamhet till lågkonjunktur, konkurs, skilsmässa och mental tomhet. Det kunde ha slutat illa, men det gjorde det inte.

GRÖNINGS BERÄTTELSE är en berättelse om den styrka, envishet och underbara förmåga till självläkning som trots allt finns i oss alla, om vi bara ger kroppen och själen den möjligheten. Och tid för att läka. Då gäller det att man går tillbaka till livets grundelement och låter sig igen bli en naturlig del av naturen med dess lugnande och läkande kraft, helst i landskap där människan ännu inte hunnit förstöra, manipulera och omforma naturen till oigenkännlighet.

Sådana områden hittas ännu i Åbolands vidsträckt skärgårdslabyrint. Det var där som Janne Gröning fick ny energi när tomheten hotade att ta över, när han inte längre orkade vara social i det urbana och överkommersialiserade gycklarsamhälle som format hans tidigare liv.

DET SOM BLEV ljuset i tunneln för honom, kom genom bländaröppningen i kameraobjektivet, helt bokstavligt! En novemberdag 1998 blev han varse en inre röst som uppmanade honom att plocka fram kameran, det var en stark känsla som bara växte fram: att dokumentera det vackra som gjorde honom så gott, som han önskade dela med sig till andra. Sen dess har han försörjt sig som fotograf och via sina bilder delat med sig av det fridfulla och harmoniska skärgårdslandskap som en gång blev hans räddning.

Med sina bilder vill han att dagens stressade och exploaterade människor skall stanna upp och tänka på vad naturen betyder för våra liv. Efter miljontals (kolla) år på jorden så har människan ett genetiskt behov av, och förhållande till naturen, som dagens sk välfärdssamhälle inte förstår sig på; detta förhållande är bortom alla ekonomier. I sig behöver inte naturen människan, men människan behöver natur.

FOTOGRAFERING i skärgårdsnatur blev Janne Grönings väg tillbaka till ett kvalitativt och rikt liv. Under den svåraste tiden hade han hittat sig själv ensamt vandrande i skärgårdsskogarna. Där signalerade både kroppen och själen att han mädde som bäst. I en miljö som inte ställde några krav, utan som bara gav. I en underbar mångfald av skärgårdsflora och -fauna.

Däremot känner han stor sorg över det övergödda och förgiftade hav som vi fördärvat under en mansålder. Det är inte längre lika jungfrulikt som under Jannes pojkar i Hangö på 1950 och -60 talet, när siktdjupet från segeljollen var många meter. I detta utskärslandskap växte han upp, med soliga sandstränder under sommarlov, med lekar på hala istidsslipade klippor och i trollsko-

gar bland knotiga martallar. Året runt. På vintern spelade pojkarna ishockey på det frusna havet. Efter ett halvt liv ute i den stora världen har alltså Gröning hittat tillbaka till sin barndoms själslandskap, skärgården. Nu med kameran i hand och i en ny skärgårdsmiljö i Iniös mosaik av öar och fjärdar. Fotografering har fungerat som en självläkande terapiform som också blev Grönings nya utmaning och födokrok; dock med en tunnare plånbok än modebranschens. Men priset på livskvalitet och kvalitetstid kan inte mätas i pengar.

SÅ HAR DET BLIVIT. Hela hans nuvarande liv kretsar kring skärgård. På riktigt och på bilder. Hans bilder.

Om inte Janne Gröning helt fysiskt befinner sig någonstans ute i skärgården, eller på nybygget i Keistiö, så är han antingen på väg att hänga en utställning med skärgårdsbilder, eller att ta ner en utställning. Eller på väg till tryckeriet, fotoaffären eller med en leverans fototavlor till någon kund. Med skärgårdsbilder.

Utnyttjar man sökrobotarna på internet hittar man inga större spår av Jannes tidigare liv i modebranschen; däremot fylls ett tjugotal sidor med träffar om Janne Gröning som natur- och skärgårdsfotograf! Ofta i celebert sällskap.

Och träffarna berättar en intressant historia för den som kan läsa den. Webbsidorna visar på en person som på kort tid hunnit bygga upp ett kontaktnät och ett renommé som få skärgårdsfotografer lyckats med, som visar på kreativitet, oräddhet, företagsamhet och sinne för nytänkande. Han hittas på ambassadsidor i olika länder där hans utställningar hängt, på musiksidor där dvd:s illustrerade med hans bilder sålts i 10 000 tal, på snobbiga design- och inredningsföretagares sidor, på gräsrotsnära miljöprojekts sidor, på alternativa bokförlags sidor, på lokala hantverkarsidor, på kultursidor. Och så vidare.

Han har illustrerat en bok av Fader Mitro och gett ut böcker tillsammans med Eija Orpana och Ristomatti Ratia. Böcker som tryckts och sålts i stora upplagor, liksom vackra årskalendrar. De illustrerade dvd-skivorna med Vivaldi och Sibelius musik har sålt både guld och platina.

NU ÄR GRÖNING varken en bättre eller sämre fotograf än någon annan, men han kan konsten att förädla och sälja. Den konsten kan inte alla själv-

▲ Janne Grönings utställning i Nagu. © Håkan Eklund.

lärd fotografer, oberoende av hur skickliga fotografer de än anses vara. Janne Gröning bjuder inte bara på bilder som är fotografier, han bjuder på ett helt koncept där de vackra skärgårdsmotiven fungerar som meditativa, terapeutiska, lugnande och helande kraftkällor att begrunda och njuta av. Monterade på de mest intressanta och funktionella material.

Därför säljer hans bilder, ofta till ställen där betraktarna behöver "gå ner i varv", där bildmotiven från skärgård blir som en spegel för andlighet bortom ord och handling. Också för sådana kunder som inte längre kan ta sig ut till skärgården.

Skärgård

EN AV MINA finaste utställningsupplevelser har faktiskt Janne Gröning bjudit på, som han själv är omedveten om. Vi var en grupp fotografer och journalister på kryssning i juni, från Åbo till Korpoström, för att ta del av "Contemporary Art Archipelago", som var ett av de största konstprojekten inom ramen för kulturhuvudstadsåret Åbo 2011. Första strandhugget sker i Nagu och i ett litet utställningsrum i Ateljé Lanterna sitter Janne Gröning i en gungstol omgiven av ett femtiotal skärgårdsbilder med utställningstiteln "Mare Amore". De är tätt hängda på väggar och i tak, i olika format och med olika inramningar. Det kunde vara en sillsallad, men det är det inte.

Effekten är mäktig; ett skärgårdsrum som andas harmoni. Och på golvet sitter Nagubon Kim Lund avspänt blåsande i sin didgeridoo, stödd på barfotatår. Vilken stämning! Terapeutiskt, lugnande, helande. Vilken helhet, vilken njutning!

Jag kunde ha blivit kvar hur länge som helst. Trots att aboriginernas primitiva instrument knappast har något med havsskärgård att göra så kände jag kopplingen mellan två naturnära kulturer med rötter i mäktiga öppna landskap, den i centrala Australiens "ökenskärgård", och den i Skärgårdshavet. Vidsträckta, mäktiga, naturnära. Och medan didgeridoon fyller skärgårdsbildrummet med sin avmätta och lågmälda tonskala, känner jag mig förflyttad i tid och rum.

Det är Janne Grönings terapeutiska bildkonst i ett nötskal. I all sin avskalade enkelhet. ♦

▲ Janne Grönings utställning i Nagu. © Håkan Eklund.

Artikelförfattaren

Håkan Eklund är tidskriftsredaktör
fotograf och frilansskribent.

Adress: Långåkersgatan 8a5, 20900 ÅBO

Tfn: +358 (0)50 5672213

e-post: hawk eklund@gmail.com